

TỰ DO TÍN NGƯỠNG TÔN GIÁO Ở TRUNG QUỐC^(*)

I. HIỆN TRẠNG TÔN GIÁO Ở TRUNG QUỐC

Trung Quốc là một quốc gia đa tín ngưỡng tôn giáo. Các tôn giáo chính ở Trung Quốc là Phật giáo, Đạo giáo, Islam giáo, Công giáo và Tin Lành. Công dân Trung Quốc có thể tự do lựa chọn, bày tỏ tín ngưỡng tôn giáo và thành lập các hội đoàn tôn giáo. Theo thống kê chưa đầy đủ, ở Trung Quốc hiện có trên 3.000 tổ chức tôn giáo tín ngưỡng, với hơn 100 triệu tín đồ, hơn 85.000 cơ sở thờ tự, khoảng 300.000 chức sắc và 74 trường học tôn giáo để đào tạo các chức sắc tôn giáo chuyên nghiệp.

- Phật giáo ở Trung Quốc có lịch sử 2000 năm. Hiện nay, Phật giáo ở Trung Quốc có 13.000 chùa, với 200.000 tăng ni, trong đó: 120.000 chức sắc và 3.000 tự viện, hơn 1.700 Phật sống Phật giáo Tây Tạng; gần 10.000 tỉ kheo, cao tăng và hơn 1.600 chùa Phật giáo Pali.

- Đạo giáo là tôn giáo nội sinh của Trung Quốc, có lịch sử hơn 1.700 năm. Đạo giáo ở Trung Quốc hiện có 1.500 đạo quán và hơn 25.000 đạo sĩ.

- Islam giáo được du nhập vào Trung Quốc từ thế kỉ VII. Ngày nay, ở Trung Quốc có 10 dân tộc thiểu số theo Islam giáo, trong đó chủ yếu là người Hồi Hột và người Duy Ngô Nhĩ, với tổng số 18 triệu tín đồ, 30.000 thánh đường, 40.000 thày tế và các giáo chức khác.

- Công giáo được du nhập vào Trung Quốc không liên tục ở thế kỉ thứ VII, nhưng phát triển mạnh sau Chiến tranh Nha phiến năm 1840. Hiện tại, Công giáo ở Trung Quốc có 4 triệu tín đồ, 4.000 chức sắc và hơn 4.600 nhà thờ và nhà nguyện.

- Tin Lành lần đầu tiên được du nhập vào Trung Quốc đầu thế kỉ XIX và phát triển rộng rãi sau Chiến tranh Nha phiến. Hiện nay, Tin Lành ở Trung Quốc có khoảng 10 triệu tín đồ,

hơn 18.000 mục sư, hơn 12.000 nhà thờ và 25.000 nhà nguyện.

Tại Trung Quốc có các tổ chức tôn giáo sau đây:

Giáo hội Phật giáo Trung Quốc, Giáo hội Đạo giáo Trung Quốc, Giáo hội Islam giáo Trung Quốc, Giáo hội Công giáo yêu nước Trung Quốc, Hội đồng Giám mục Công giáo Trung Quốc, Ủy ban Phong trào yêu nước Tam Tự thuộc Giáo hội Tin Lành Trung Quốc và Hiệp hội Kitô giáo Trung Quốc.

Chức sắc và cơ quan tối cao của các tôn giáo được lựa chọn và tấn phong phù hợp với quy chế của từng tổ chức tôn giáo.

Các tổ chức tôn giáo ở Trung Quốc quản lí các hoạt động của mình một cách độc lập, tự thành lập các trường đào tạo, xuất bản kinh điển và tạp chí định kì, điều hành các dịch vụ xã hội theo những nhu cầu riêng. Cũng như nhiều quốc gia khác, Trung Quốc thực hiện nguyên tắc tách tôn giáo khỏi giáo dục; không giảng dạy môn tôn giáo trong hệ thống giáo dục phổ thông, mặc dù một số trường đại học và các viện nghiên cứu có giảng dạy hoặc tiến hành nghiên cứu tôn giáo. Các trường học và viện nghiên cứu do các tổ chức tôn giáo khác nhau thành lập được phép dạy kiến thức về tôn giáo theo nhu cầu riêng. Tất cả các hoạt động của tăng lữ cũng như các hoạt động tôn giáo thông thường được tổ chức tại cơ sở thờ tự hoặc tại nhà riêng của tín đồ như thờ Phật, đọc Kinh Thánh, đi lễ nhà thờ, cầu nguyện, thuyết giảng, tham dự thánh lễ, lễ Rửa tội, ăn kiêng, tổ chức các lễ hội tôn giáo, tham gia lễ xúc dầu, tổ chức lễ tưởng niệm, v.v... phải phù hợp với việc hành đạo thông thường và được luật pháp bảo hộ. Các tôn giáo không được can thiệp vào công việc nội bộ của nhau.

*. Dịch từ bản tiếng Anh: *Freedom of Religious Belief in China*. Information Office of the State Council of the People's Republic of China. Beijing October 1997.

Cuộc "Cách mạng Văn hoá" (1966- 1976) đã tác động tiêu cực trên những bình diện xã hội của Trung Quốc, kể cả tôn giáo. Nhưng trong quá trình sửa sai, chính quyền các cấp đã nỗ lực to lớn trong việc ban hành lại và thực hiện chính sách tự do tín ngưỡng tôn giáo, sửa những điều phi lí, những sai lầm đối với các chức sắc tôn giáo, và cho phép các cơ sở tôn giáo hoạt động trở lại. Kể từ những năm 1980, hàng năm, ở Trung Quốc có khoảng 600 nhà thờ Tin Lành được mở lại và tái tạo. Cho đến cuối năm 1996, với chính sách miễn thuế đặc biệt nhằm thúc đẩy xuất bản các ấn phẩm tôn giáo, hơn 18 triệu bản Kinh Thánh được in ấn và phát hành. Thêm vào đó, hơn 8 triệu bản sách Thánh ca do Hội Kitô giáo Trung Quốc ấn hành năm 1983 đã được phân phát. Từ năm 1958 đến năm 1995, Giáo hội Công giáo Trung Quốc đã lựa chọn và bổ nhiệm 126 giám mục. Trong vòng 12 năm qua, hơn 900 linh mục trẻ đã được Giáo hội Công giáo Trung Quốc đào tạo và tấn phong. Hằng tuần, hơn 3.000 tín đồ Tin Lành tham dự lễ Chúa nhật tại nhà thờ Trung Văn Môn ở Bắc Kinh. Nhà thờ Công giáo Nam Đường ở Bắc Kinh tiến hành thánh lễ 4 lần trong một tuần với sự tham dự của hơn 2.000 tín đồ, trong đó có 1 buổi được tổ chức bằng tiếng Anh dành cho những người nước ngoài sinh sống và làm việc ở Bắc Kinh.

Trong quá trình lịch sử lâu dài, các tôn giáo khác nhau trở thành một bộ phận tư tưởng và văn hoá truyền thống của Trung Quốc. Truyền thống của tín đồ các tôn giáo Trung Quốc là tinh thần yêu nước và yêu đạo. Chính phủ Trung Quốc ủng hộ và khuyến khích các giới tôn giáo đoàn kết tín đồ tham gia tích cực vào công cuộc xây dựng đất nước. Tất cả các tôn giáo ở Trung Quốc hiện nay đều hướng về mục đích phục vụ xã hội và nâng cao phúc lợi nhân dân. Chẳng hạn, đường hướng của Phật giáo: "Vinh danh đất nước - vì lợi ích của nhân dân", của Công giáo và Tin Lành: "Tôn vinh Chúa - vì lợi ích của nhân dân", của Đạo giáo: "Nhân từ, hoà bình, hài hoà, cứu rỗi thế giới và vì phúc lợi của nhân dân", và của Islam giáo: "Cầu nguyện Thánh Alla ban phước lành trong thế giới này và kiếp sau".

Ở Trung Quốc, tất cả các tôn giáo đều bình đẳng và cùng chung sống hoà bình. Trung Quốc không có tranh chấp tôn giáo. Các tín đồ tôn giáo và những người không có tôn giáo đoàn kết và tôn trọng lẫn nhau. Điều này cho thấy, một mặt, ảnh hưởng của truyền thống thích ứng và khoan dung của các tôn giáo Trung Quốc, nhưng mặt khác, kể từ khi thành lập nước Cộng hoà Nhân dân Trung Hoa năm 1949, Chính phủ Trung Quốc đã thiết lập và thực thi chính sách tự do tín ngưỡng tôn giáo và xây dựng mối quan hệ chính trị - tôn giáo phù hợp với điều kiện của Trung Quốc.

II. BẢO VỆ TỰ DO TÍN NGƯỠNG TÔN GIÁO THEO ĐÚNG PHÁP LUẬT

Quyền tự do tín ngưỡng tôn giáo của công dân Trung Quốc được Hiến pháp và pháp luật bảo hộ.

Hiến pháp nước Cộng hoà Nhân dân Trung Hoa quy định tự do tín ngưỡng tôn giáo là quyền cơ bản của mọi công dân. Điều 36, Hiến pháp chỉ rõ: "Công dân nước Cộng hoà Nhân dân Trung Hoa có quyền tự do tín ngưỡng tôn giáo". Điều luật này còn nói rõ: "Không một cơ quan Nhà nước, một đoàn thể hay cá nhân nào có thể buộc các công dân tin, hoặc không tin bất kì tôn giáo nào; hoặc phân biệt đối xử đối với những công dân theo hoặc không theo bất kì một tôn giáo nào". Hơn nữa, "Nhà nước bảo vệ những hoạt động tôn giáo bình thường", và "Không ai được lợi dụng tôn giáo để tiến hành các hoạt động gây rối trật tự công cộng, gây tổn hại đến sức khoẻ của công dân hoặc can thiệp vào hệ thống giáo dục của Nhà nước". Thêm vào đó, "Các tổ chức tôn giáo và công việc tôn giáo không lệ thuộc bất cứ sự thống trị nào của nước ngoài".

Các bộ luật của Trung Quốc như: *Luật tự trị vùng dân tộc*, *Những nguyên tắc chung của Luật Dân sự*, *Luật Giáo dục*, *Luật Lao động*, *Luật Giáo dục phổ cập*, *Luật Bầu cử hội đồng nhân dân*, *Luật Hệ thống cộng đồng làng xã*, *Luật Quảng cáo* và các luật khác đều quy định tất cả các công dân Trung Quốc, không phân biệt tôn giáo, đều có quyền bầu cử và ứng cử; tài sản hợp pháp của các tổ chức tôn giáo được pháp luật bảo hộ; tôn giáo tách

khỏi giáo dục; tất cả công dân đều có cơ hội học tập bình đẳng; các dân tộc thiểu số khác nhau cần tôn trọng ngôn ngữ, phong tục, tập quán và tín ngưỡng tôn giáo của nhau; các công dân có tín ngưỡng tôn giáo khác nhau sẽ không bị phân biệt đối xử khi tuyển dụng; các quảng cáo hoặc nhãn hiệu thương mại không được bao gồm nội dung phân biệt chống lại bất cứ dân tộc thiểu số hoặc tôn giáo nào.

Chính phủ Trung Quốc đã ban hành "Điều lệ của Quốc Vụ viện về quản lý cơ sở hoạt động tôn giáo" nhằm bảo vệ quyền lợi hợp pháp và nhu cầu của các cơ sở thờ tự này. Quy định chỉ rõ: Các cơ sở hoạt động tôn giáo độc lập với các cơ quan hành chính; quyền và nhu cầu hợp pháp hoạt động tôn giáo bình thường của các cơ sở thờ tự sẽ được pháp luật bảo hộ. Không một tổ chức hoặc cá nhân nào được vi phạm hoặc can thiệp vào các quyền, nhu cầu hoặc hoạt động của các cơ sở hoạt động tôn giáo. Những ai vi phạm sẽ chịu trách nhiệm trước pháp luật. Tuy nhiên, các hoạt động tôn giáo được tiến hành tại các cơ sở thờ tự phải chấp hành theo luật pháp và các quy định khác.

Chính phủ Trung Quốc đã ban hành "Quy định của Quốc Vụ viện về quản lý hoạt động tôn giáo của người nước ngoài trên lãnh thổ nước Cộng hoà Nhân dân Trung Hoa". Trung Quốc tôn trọng tự do tín ngưỡng tôn giáo của người nước ngoài trong lãnh thổ Trung Quốc và bảo vệ quan hệ hữu nghị, văn hoá và trao đổi học thuật có liên quan tới các giới tôn giáo Trung Quốc. Người nước ngoài có thể tham gia các hoạt động tôn giáo tại các cơ sở thờ tự được công nhận trên lãnh thổ Trung Quốc; giảng đạo theo lời mời của chức sắc các tôn giáo Trung Quốc cấp tỉnh hoặc các cấp cao hơn; tổ chức các hoạt động tôn giáo tại các địa bàn được chính quyền cho phép; mời các chức sắc tôn giáo Trung Quốc thực hiện những nghi lễ tôn giáo như lễ Rửa tội, lễ Hôn phối, tang lễ và các buổi cầu nguyện. Họ cũng có thể mang theo các ấn phẩm, các sản phẩm nghe nhìn mang nội dung tôn giáo và các đồ dùng tôn giáo cá nhân khác khi vào lãnh thổ Trung Quốc. Người nước ngoài thực hiện các hoạt động tôn giáo trên lãnh thổ Trung Quốc phải tuân thủ pháp luật và các luật lệ của Trung Quốc.

Việc bảo vệ các quyền tự do tín ngưỡng tôn giáo của công dân theo đúng pháp luật ở Trung Quốc còn dựa trên cơ sở phù hợp với những nội dung chính của các văn bản và công ước quốc tế có liên quan trong lĩnh vực này. Những quy định trong *Hiến chương Liên hợp quốc*, *Tuyên ngôn Thế giới về nhân quyền*, *Thỏa ước quốc tế về quyền kinh tế - xã hội và văn hoá*, *Thỏa ước quốc tế về Quyền Dân sự và Chính trị*, *Tuyên bố của Liên Hợp quốc về xoá bỏ sự phân biệt và bất khoan dung trên cơ sở tôn giáo hoặc tín ngưỡng*; *Tuyên bố Viên và chương trình hành động*, v.v... đều được thể hiện trong luật pháp Trung quốc với những thuật ngữ rõ ràng và đã được đưa vào thực tế: Tự do tôn giáo hoặc tín ngưỡng là quyền cơ bản của con người; người dân cần có quyền tự do tôn giáo hoặc tín ngưỡng; không ai bị phân biệt đối xử do niềm tin tôn giáo hoặc tín ngưỡng; người dân có quyền tự do hành lễ và hội họp tôn giáo, tự do thành lập và duy trì các cơ sở cầu nguyện; tự do sưu tập và phát hành những ấn phẩm tôn giáo gắn với tôn giáo hoặc tín ngưỡng; tự do tổ chức các lễ hội tôn giáo và tổ chức các nghi lễ tôn giáo dựa trên niềm tin và đạo đức; và có quyền thúc đẩy và bảo vệ các quyền liên quan về dân tộc, chủng tộc, tôn giáo và ngôn ngữ. Theo luật pháp Trung Quốc, khi tất cả các công dân có quyền tự do tín ngưỡng tôn giáo, họ cũng cần thực hiện nghĩa vụ trước pháp luật. Ở Trung Quốc, tất cả các cá nhân và tổ chức, bao gồm cả các tôn giáo, phải bảo vệ những nhu cầu của con người, tính bất khả xâm phạm của luật pháp, đoàn kết dân tộc và đoàn kết toàn dân. Điều này phù hợp với những điều khoản có liên quan trong các văn bản của Liên hợp quốc và các Hiến chương về nhân quyền. Công ước *Tuyên bố bãi bỏ các hình thức bất khoan dung và phân biệt dựa trên cơ sở tôn giáo hoặc tín ngưỡng* chỉ rõ: "Tự do bày tỏ tôn giáo hoặc tín ngưỡng chỉ có thể được hiểu là những giới hạn luật pháp cho phép và nhất thiết phải bảo vệ an ninh trật tự, sức khoẻ, đạo đức hoặc những quyền cơ bản và các quyền tự do của những người khác". *Công ước Quốc tế về quyền dân sự và chính trị* nhấn mạnh: "Bất kì chủ trương nào về lòng hận thù dân tộc, chủng tộc hoặc tôn giáo nhằm kích động sự phân biệt đối xử, sự thù địch hoặc bạo lực thì đều bị

pháp luật ngăn cấm". Tất cả các công dân tin hoặc không tin vào tôn giáo đều bình đẳng trước pháp luật. Đây là một yêu cầu cơ bản đối với nền văn minh hiện đại và các quốc gia pháp trị.

Mỗi đất nước đều có lịch sử, văn hoá và những đặc thù riêng. Đây là những nhân tố quyết định chính sách bảo vệ tự do tín ngưỡng tôn giáo phù hợp với đặc thù của mỗi quốc gia. Khi nhấn mạnh quyền tự do tín ngưỡng tôn giáo, Chính phủ Trung Quốc quan tâm tới việc bảo vệ quyền tự do không tín ngưỡng tôn giáo cũng như bảo vệ tự do tín ngưỡng tôn giáo một cách toàn diện. Đây là một chính sách bảo vệ đầy đủ và toàn diện hơn đối với các quyền cơ bản của công dân.

Chính phủ Trung Quốc cho rằng, tín ngưỡng tôn giáo là việc riêng tư của mỗi công dân. Tuy nhiên, công cuộc xây dựng một đất nước xã hội chủ nghĩa phồn vinh, hùng mạnh, dân chủ, hiện đại với nền văn hoá tiên tiến, bảo vệ chủ quyền đất nước và giá trị quốc gia là những mục tiêu chung và sự quan tâm cơ bản của tất cả các tộc người sống trên lãnh thổ Trung Quốc, bao gồm cả những người tin vào tôn giáo và những người không tin vào tôn giáo. Do vậy, những người tin vào tôn giáo và những người không tin vào tôn giáo có thể đoàn kết và hợp tác về chính trị và tôn trọng niềm tin của nhau.

Tôn giáo phải thích nghi trong xã hội mà nó có mặt. Đó là một quy luật phổ quát đối với sự tồn tại và phát triển của tôn giáo. Hiện nay, nhân dân Trung Quốc đang xây dựng Trung Quốc thành một nước xã hội chủ nghĩa hiện đại mang màu sắc Trung Quốc. Chính phủ Trung Quốc chủ trương tôn giáo cần thích nghi với thực tế này. Sự thích nghi này không đòi hỏi công dân phải từ bỏ tôn giáo tín ngưỡng, các tôn giáo không phải thay đổi giáo lý cơ bản của mình, mà ngược lại, nó đòi hỏi các tôn giáo phải tuân thủ pháp luật và phù hợp với tiến bộ xã hội và văn hoá. Điều này phù hợp với nhu cầu cơ bản của tín đồ các tôn giáo.

Tuy nhiên, kể từ những năm 1980, một vài tổ chức cực đoan đã xuất hiện tại một số vùng ở Trung Quốc và tiến hành các hoạt động bất hợp pháp và thậm chí có những hoạt động tội phạm đối với tôn giáo. Một số kẻ đứng đầu của

tổ chức tôn giáo giả danh đã bóp méo các học thuyết tôn giáo hòng lừa gạt quần chúng, không tuân thủ luật pháp của Nhà nước và kích động nhân dân lật đổ Chính phủ. Một số kẻ đã tự cho mình là các thế lực siêu nhiên để lừa gạt tiền bạc, tài sản, thậm chí là xâm hại đến tính mạng của nhân dân. Chúng là mầm hoạ đối với cuộc sống bình thường và các hoạt động sản xuất của nhân dân. Các tổ chức quần chúng và chức sắc các tôn giáo đã vạch trần hiện tượng này. Do vậy, để bảo vệ quyền lợi của quần chúng và tính bất khả xâm phạm của luật pháp, bảo vệ tốt hơn quyền tự do tín ngưỡng tôn giáo của nhân dân và các hoạt động tôn giáo bình thường, các cơ quan pháp luật Trung Quốc đã xử phạt những kẻ vi phạm luật pháp và tội phạm gây nguy hiểm cho xã hội. Việc trừng phạt tội phạm của các cơ quan luật pháp Trung Quốc không liên quan tới tín ngưỡng tôn giáo. Không ai ở Trung Quốc bị trừng phạt vì tín ngưỡng tôn giáo. Nhưng không quốc gia nào trên thế giới ngày nay có thể khoan dung với các hoạt động trái pháp luật và tội phạm được thực hiện dưới chiêu bài tôn giáo.

III. BẢO ĐẢM VÀ GIÁM SÁT VỀ MẶT TƯ PHÁP VÀ HÀNH CHÍNH ĐỐI VỚI TỰ DO TÍN NGƯỠNG TÔN GIÁO

Về vấn đề bảo đảm tư pháp, Trung Quốc quy định rõ các hình phạt đối với sự xâm phạm quyền tự do tín ngưỡng tôn giáo của công dân. Điều 251, Luật Hình sự Trung Quốc chỉ rõ: "Cán bộ Nhà nước nào tước quyền tự do tôn giáo của công dân một cách bất hợp pháp và xâm phạm phong tục và tập quán của các dân tộc thiểu số, với mức độ nghiêm trọng, thì sẽ bị kết án đến hai năm tù giam hoặc giam giữ có thời hạn hay bị quản chế".

Trong *Nghị quyết về tiêu chuẩn nhận đơn trực tiếp các vụ việc xâm phạm quyền dân chủ và cá nhân của công dân và những hành động bất lương* quy định rằng, Viện Kiểm sát Nhân dân sẽ xét xử những trường hợp viên chức nhà nước tước quyền một cách bất hợp pháp quyền tự do tín ngưỡng tôn giáo chính đáng của công dân, ví dụ như can thiệp vào các hoạt động tôn giáo bình thường, ép buộc tín đồ bỏ tôn giáo của mình hoặc cưỡng ép công dân theo một tôn giáo nào đó hoặc tham

gia vào giáo phái nào đó, những trường hợp xúc phạm gây hậu quả nghiêm trọng và kết quả không lường trước được. Viện Kiểm sát Nhân dân cũng đưa ra xét xử những trường hợp đóng cửa hoặc phá hoại những cơ sở thờ tự hợp pháp cũng như các cơ sở vật chất khác của các tôn giáo. Trong những năm gần đây, Bộ Tư pháp Trung Quốc cùng với các cơ quan luật pháp đã xử phạt một số trường hợp vi phạm pháp luật và làm tổn thương đến tình cảm tôn giáo của các tín đồ và đưa ra các hình phạt đối với những người vi phạm.

Về mặt bảo đảm quản lý hành chính, chính quyền các cấp đã thành lập các ban công tác tôn giáo nhằm quản lý hành chính và giám sát việc thực hiện luật pháp và các quy chế liên quan tới tôn giáo nhằm làm cho chính sách bảo đảm tự do tín ngưỡng tôn giáo có hiệu quả. Những ban công tác tôn giáo này không can thiệp vào công việc nội bộ của các tổ chức tôn giáo.

Tương tự như nhiều quốc gia khác, các tổ chức và cơ sở hoạt động tôn giáo ở Trung Quốc phải đăng kí với Chính phủ theo đúng pháp luật. Đơn đăng kí phải đáp ứng những yêu cầu cơ bản sau :

- + Tên tổ chức và địa điểm thường trú;
- + Số người tham dự thường xuyên;
- + Cơ quan quản lý việc tham gia của các tôn giáo liên quan;
- + Nhân sự chức sắc tham gia hoạt động tôn giáo chính thức hoặc các nhân với các quy định về phẩm chất trong các điều lệ của các tôn giáo khác nhau;
- + Các quy định quản lý và thu nhập hợp pháp.

Các ban ngành thuộc Chính phủ sẽ tạm ngừng việc đăng kí hoặc chỉ thông qua đăng kí tạm thời cho các tổ chức tôn giáo chưa đáp ứng hoàn toàn những yêu cầu cơ bản hoặc có vấn đề quản lý đáng chú ý. Ví dụ, sẽ không cho phép đăng kí các cơ sở hoạt động tôn giáo chiếm giữ đất đai một cách bất hợp pháp hoặc vi phạm quy hoạch thành phố, thành lập thiếu sự đồng ý của chính quyền hoặc thúc

đẩy những hoạt động mê tín dị đoan, như xua đuổi ma quỷ với lí do hoạt động của các tôn giáo. Cơ sở hoạt động tôn giáo đã được đăng kí phù hợp với luật pháp, có tư cách pháp nhân, có các quyền và nhu cầu hợp pháp thì sẽ được luật pháp bảo vệ. Nếu các quyền và nhu cầu đó bị các cơ quan quản lý xâm phạm, các cơ sở tôn giáo có quyền tìm kiếm sự bảo vệ của luật pháp và hành chính cách bằng cách đệ đơn tới các cơ quan chính phủ có liên quan hoặc tới tòa án nhân dân. Không yêu cầu đăng kí "Các hoạt động tôn giáo tại tư gia" như: cầu nguyện và đọc Kinh Thánh, hay thờ Phật và đọc Kinh Phật, mà thành phần tham dự chủ yếu là họ hàng và bạn bè.

Hội đồng nhân dân các cấp, cơ quan đại diện quyền lực của nhân dân, và Hội nghị Hiệp thương Chính trị Nhân dân Trung Quốc các cấp đóng vai trò quan trọng trong đời sống chính trị xã hội của đất nước, giám sát việc thực hiện chính sách và luật pháp liên quan tới tự do tín ngưỡng tôn giáo. Ở Trung Quốc, hiện có khoảng 17.000 chức sắc tôn giáo là đại biểu của Hội đồng Nhân dân hoặc thành viên của Hội nghị Hiệp thương Chính trị các cấp. Thay mặt các giới tôn giáo, họ tham gia thảo luận những công việc quan trọng của Nhà nước và xã hội tại Hội đồng Nhân dân và Hội nghị Hiệp thương Chính trị, đưa ra những ý kiến đóng góp, gợi ý và phê bình, hoặc đệ trình đề xuất liên quan tới chính sách về tôn giáo của chính phủ. Từ năm 1993 đến năm 1997, riêng Cục Tôn giáo Quốc vụ Viện Nhà nước Trung Quốc đã nhận và phúc đáp hơn 50 kiến nghị do các đại biểu Hội đồng Nhân dân toàn quốc và Ủy ban Quốc gia của Hội nghị Hiệp thương Chính trị Nhân dân Trung Quốc đưa ra.

(Còn nữa)

Người dịch: Nguyễn Thị Bạch Tuyết
(Ban Tôn giáo Chính phủ)

Người hiệu đính: Trần Nghĩa Phương, Lê Tâm Đắc
(Viện Nghiên cứu Tôn giáo)